
December 2012

Marknadsdomstolen förbjuder KIA:s krav på originalservice för att nybilsgarantin ska gälla – nu är det fritt att serva bilen på valfri verkstad

Den 4 december 2012 meddelade Marknadsdomstolens dom i mål MD 2012:13 mellan Sveriges Bildelsgrossisters förening och KIA Motors Sweden AB angående KIA:s villkorade nybilsgaranti.

Marknadsdomstolen förbjöd KIA, vid vite om fem miljoner kronor, att kräva att bilägarna endast får utföra service hos auktoriserade KIA-verkstäder för att nybilsgarantin ska gälla sju år. Marknadsdomstolens dom går inte att överklaga. Domstolen ansåg att syftet med villkoret var att begränsa konkurrensen på marknaden för service av KIA-bilar. Det är därmed fritt för KIA-ägare att serva bilen var de vill och ändå komma i åtnjutande av garantin. Advokat/partner Elisabeth Eklund och associate Oscar Jansson kommenterar nedan domen.

Bakgrund till målet

Branschföreningen Sveriges Bildelsgrossisters förening ("SBF") som består av ett antal leverantörer av originalreservdelar till bilar anmälde i augusti 2010 KIA till Konkursverket för att KIA:s hade infört ett villkor i sin nybilsgaranti som innebar att service var tvungen att utföras på auktoriserade verkstäder för att den sjuåriga nybilsgarantin skulle gälla. SBF hävdade att villkoret stred mot både förbudet mot konkurrensbegränsande samarbete och förbudet mot missbruk av dominerande ställning i konkurrenslagen (2008:579) ("KL"). KIA hade lanserat sin sjuåriga nybilsgaranti år 2007 för modellen KIA Cee'd och valde år 2010 att applicera samma garantisystem för alla sina bilmodeller. Kravet på originalservice för att garantin skulle gälla i sju år tillämpades endast i Sverige. En nybilsgaranti innebär i normala fall att under en given tidsperiod så repareras en ny bil kostnadsfritt om det uppstår fel beträffande material, komponenter och montering. Konsekvensen av KIA:s krav på auktoriserad service innebar att om en kund vände sig till en icke-auktoriserad verkstad så gäller inte den sjuåriga garantin utan istället en garanti om tre år.

Konkurrensverket skrev av sin utredning i februari 2011 och konstaterade då att det inte fanns tillräckliga skäl att utreda KIA:s villkor för nybilsgarantin. SBF valde dock att gå vidare med frågan och utnyttjade den subsidiära talerätten enligt konkurrenslagen som innebär att en privat part kan väcka talan i konkurrensmål i Marknadsdomstolen som första och sista instans om Konkursverket väljer att inte göra det. SBF väckte talan mot KIA i Marknadsdomstolen i maj 2011 och yrkade att KIA skulle åläggas att upphöra med att tillämpa garantivillkoret vid vite om 500 000 SEK.

December 2012
Marknadsdomstolen förbjuder KIA:s krav på originalservice för att nybilsgarantin ska gälla – nu är det fritt att serva bilen på valfri verkstad

Konkurrenslagen uppställer ett förbud för konkurrensbegränsande samarbeten både mellan direkta konkurrenter (som olika tillverkare av bilar) och parter som befinner sig i olika led i tillverkningskedjan (biltillverkare och återförsäljare och verkstäder – s.k. vertikala samarbeten). Eftermarknaden för bilar (service och reparationer) har sedan länge ådragit sig konkurrensmyndigheters intresse. Europeiska kommissionen har exempelvis som EU:s konkurrensmyndighet utfärdat särskilda regler i form av det s.k. Gruppundantaget för motorfordonssektorn för att säkerställa att konkurrensen på eftermarknaderna för service och reparationer fungerar.

Marknadsdomstolens dom

Marknadsdomstolen ålade KIA vid vite om fem miljoner kronor att upphöra med att tillämpa det omstridda garantivillkoret i den sjuåriga nybilsgarantin som innebar att den regelbundna servicen skulle utföras av en auktoriserad KIA-verkstad.

KIA hade argumenterat för att avtalskriteriet överhuvudtaget inte var uppfyllt, vilket är en grundförutsättning för tillämpningen av förbudet mot konkurrensbegränsande samarbeten och bestred vidare att villkoret hade någon påverkan på eftermarknaden eftersom KIA utgjorde en väldigt liten del av den marknaden.

Marknadsdomstolen fann att KIA-verkstäderna var företag i konkurrenslagens mening och att avtalskriteriet var uppfyllt eftersom garantivillkoret var del av standardavtalet mellan KIA och KIA-verkstäderna och verkstäderna hade även agerat i enlighet med det aktuella avtalsvillkoret. Domstolen fann därför att det måste ha funnits en gemensam vilja hos KIA och de auktoriserade verkstäderna att gentemot kunder agera i enlighet med vad som följer av det i målet påtalade garantivillkoret och denna slutsats ansågs också bekräftas av de i målet åberopade service- och garantiböckerna samt broschyrerna avseende garantin.

Vad gäller avgränsningen av den s.k. relevanta marknaden som är utgångspunkten för att kunna bedöma KIA:s verkstäders marknadsandelar hävdade SBF att den relevanta marknaden var märkesspecifik och avsåg service och underhåll av KIA-bilar i Sverige. KIA argumenterade däremot att eftermarknaden var en del av en systemmarknad som bestod av både marknaden för försäljning av bilar men även av en eftermarknad bestående av service, reparationer och reservdelar i Sverige utifrån synsättet att kunder betraktar hela bilens livscykel vid inköp.

Marknadsdomstolens bedömning utgick ifrån konsumenternas preferenser vid val av sina produkter men beaktade också hur snabbt och med vilka kostnader i förhållande till ökade intäkter en verkstad kunde ställa om produktionen för att ta emot KIA-bilar. Marknadsdomstolen ansåg inte att KIA hade visat att tillräckligt många konsumenter tar hänsyn till eftermarknadskostnader vid köp av bil.

December 2012
Marknadsdomstolen förbjuder KIA:s krav på originalservice för att nybilsgarantin ska gälla – nu är det fritt att serva bilen på valfri verkstad

Marknadsdomstolen ansåg inte heller att det fanns någon utbytbarhet innebärande att andra verkstäder skulle börja ge service åt KIA-bilar vid en mindre prisökning eftersom många verkstäder, som svar på en liten men varaktig höjning på priset för KIA-service, inte skulle ställa om sin verksamhet relativt snabbt, effektivt och utan väsentliga kostnader till att även omfatta KIA-service. Marknadsdomstolen avgränsades således den relevanta marknaden till marknaden för service och reparation av KIA-bilar i Sverige. Domstolen fann att KIA tillsammans med de auktoriserade KIA-verkstäderna hade en marknadsandel om cirka 80 % på denna marknad.

Marknadsdomstolen prövade därefter om det aktuella garantivillkoret hade något konkurrensbegränsande syfte eller effekt. Domstolen fann att garantivillkoret hindrar icke-auktoriserade verkstäder som åtar sig att serva KIA-bilar från att erbjuda regelbunden service på dessa bilar i enlighet med den sjuåriga garantin. Som en följd av att de oberoende verkstäderna utestängs från den regelbundna servicen går de också miste om att kunna konkurrera om reparationsarbeten i anslutning till servicen. Domstolen fann därför att ett garantivillkor av det slag som nu är för handen måste, genom denna ofrånkomliga utestängning, objektivt sett, anses ha som ett av sina syften att begränsa konkurrensen på den regelbundna servicen av KIA-bilar.

Vad gäller kravet på att en konkurrensbegränsning skall vara märkbar fann Marknadsdomstolen att det var fråga om en märkbar konkurrensbegränsning med hänvisning till den höga marknadsandelen om 80 %.

För det fall det aktuella garantivillkoret skulle anses konkurrensbegränsande hade KIA hävdats att villkoret för undantag enligt det s.k. Gruppundantaget för motorfordonssektorn alternativt ett individuellt undantag enligt konkurrenslagen var uppfyllda. Marknadsdomstolen fann att gruppundantaget inte var tillämpligt pga. KIA:s höga marknadsandel eftersom undantaget har en marknadsandelsspärr om 30 % för att undantaget skall vara tillämpligt.

Marknadsdomstolen konstaterade i sin undantagsbedömning att konkurrensbegränsningen gick för långt i förhållande till de eventuella vinsterna för konsumenterna. Marknadsdomstolens ansåg att det var tillräckligt att den regelbundna servicen enligt den sjuåriga garantin, precis som för andra nybilsgarantier, underkastas kravet på fackmannamässigt utförande. Marknadsdomstolen ansåg därmed att KIA:s garantivillkor var för långtgående för att det ska anses nödvändigt utifrån de överväganden som måste göras enligt förutsättningarna för undantag.

December 2012**Marknadsdomstolen förbjuder KIA:s krav på originalservice för att nybilsgarantin ska gälla – nu är det fritt att serva bilen på valfri verkstad****Slutsatser**

Marknadsdomstolens dom visar än en gång att Konkurrensverkets prioriteringar i vilka mål det väljer att driva inte har nödvändigtvis innebär att frågan inte är värd att pröva. Detta är ett av flera mål där Konkurrensverket har avstått från att väcka talan och den privata parten framgångsrikt har utnyttjat sin subsidiära talerätt i Marknadsdomstolen.

Även om KIA har en mycket liten andel av den totala eftermarknaden för bilar är domen principiellt intressant och är det första exemplet i Sverige på hur konkurrensen på eftermarknaden ifrågasätts.

Elisabeth Eklund,
Partner / Advokat

Oscar Jansson,
Associate